Чепино.

Отъ Д. Т. Страшимировъ.

За да си прѣдстави човѣкъ Чепино, трѣбва да си мисли едно алпийско езеро, ввърѣно на тѣсни ржкави помежду рунтави и високи планини, като Фирвалдщерското, съ единъ гиздавъ островъ, покритъ съ борове — червени стебла съ гигантски зелени китки на върховетѣ—цѣлъ зеленъ и кичестъ, като островъ Принкипо при Цариградъ. Езерото е изсъхнало, но дъното е зелено, и не тъй зелено, както по нашитѣ ичумичени полета съ тъмната трѣва, но желто и крѣхко зелено, като по високитѣ алпийски долини; подъ великанитѣ борове, пръстнжти тукъ-тамъ, мирно пасжтъ говеда и съ звънцитѣ си напомвать пасищата на Швейцария. А отъ горѣ небето е ведро и се смѣе, като да си посрѣдъ Срѣдиземно море, защото все пакъ е южно. Но вѣтрецътъ, който полъхва е по-другъ, не е топлия оня вѣтъръ на южнитѣ крайбрѣжия, често прашливъ и топълъ до задушвание, — този вѣтъръ тукъ е самата бодрость, а въздухътъ е тъй чистъ и тъй легкъ, както може да бжде само срѣдъ една дѣвственна планина. Погледнешъ на горѣ безпрѣдѣлния ширъ, завъртишъ очи по кичеститѣ планини, които опасвать на около като вѣнци, погледнещъ подъ себе си и оння засмѣни пасища, подслушашъ монотоннитѣ алпийски звънци, въздъхнешъ и благославяшъ планината... Наший Балканъ е горделивъ, той е и нашата вѣковна гордость, неговата хайдушка слава я нѣма по цѣлата вселенна, но той нѣма езера въ своитѣ нѣдра и нѣма тия алпийски хубости, като Родопътъ.

Азъ идж отъ къмъ Батакъ, деньтъ е ведъръ и чуденъ, а на около е такова чудо, такъва зеленина, щото душата младѣе и се подига на горѣ... Азъ говоря за тая зеленина, защото сега е юлий, и задъ оня високи гърбъ, който е отъ дѣсно, нашето поле около Пловдивъ се е вече обърнжло на жълта пустиня. Азъ се кача по гиздавия островъ за да слѣза въ Ракитово, голѣмо село, което е подъ гърбътъ на острова. Двѣ тополки, съ ослѣпително бѣли стъбла, защото сж млади, стоjжтъ между зимно-зеленитѣ гиганти и гледатъ къмъ небето, като двѣ любящи души, които се молжтъ Богу, за да покровителствува съюзътъ на душитѣ имъ. Азъ нѣмамъ мислитѣ на живописецъ, инакъ бихъ турилъ до тия гиздави тополки и единъ юношъ съ другарка и бихъ направилъ една картина.

Отъ Ракитово долината се малко разширява и отъ дѣсно оставатъ помашкитѣ села, между които е и кръвнишкото Дорково. Долината се извива сетнѣ на лѣво и тамъ е сжщинското Чепино т. е. тамъ сж чепинскитѣ минерални бани. Изворитѣ сж раздѣлени между двѣтѣ села Лжжене и Баня. Отъ Лжжене алпийската долина пакъ се раздвоява на два ржкава, единийтъ се *задлисова* на дѣсно между планинитѣ къмъ с. Каменица, а на дъното на другия ржкавъ е самата Баня.

Азъ седѣхъ въ Чепино четири дни, въ една широка и приятна стая на г. Зидарова хотелъ, запасенъ майоръ, който се е заселилъ

тамъ. Хотелътъ е едно модерно здание и моята стая бѣше една отъ двѣтѣ най хубави отпрѣдъ около балкона. Г нъ Зидаровъ е умѣялъ да избере за своя хотелъ една баирчинка, отъ върхътъ на която неговата кѫща се види още отъ далечь, като се зададешъ отъ къмъ Ракитово, като единъ палатъ. Нѣма да говоря, че останахъ благодаренъ отъ тия четири дни прѣкарани тукъ, защото моята благодарность лежи въ самата радость на душата ми, да съмъ посрѣдъ красивия Родопъ. Читательтъ, който не нарича сантименталность тия мои чувства, нека пообиколи Чепино и ще види едно прѣкрасно алпийско мѣсто, като въ Швейцария или Южна Франция около Монбланъ.

Въ една прѣкрасна вечерь азъ уловихъ случая да се покача на острия връхъ надъ Каменица, за да кажѫ отъ тамъ вечерния сбогомъ на дневното свѣтило. Но, право да си кажѫ, и едно друго желание ме рѫководѣше. По тия планински гребени тукъ е турската граница, а отъ тамъ захваща вече многострадална Македония. И знаете ли коя е картината, която се прѣдставя на очитѣ? Доспатъ е широкъ—безпрѣдѣленъ и, погледнѫтъ отъ своитѣ собственни върхове, той е едно разбунено море отъ милиони талази, кѫдѣ малки и кѫдѣ голѣми и гигантски. Гледате тоя миръ отъ хълмове най-разнообразни, остри, закрѫглени и кичести и помежду долини и долинки, кѫдѣ огрѣяни отъ слънце, кѫдѣ въ сѣнка, защото лѫчитѣ сѫ вече полегати, мислите си, че татъкъ нѣйдѣ има пакъ села, но другъ духъ и другъ животъ и мисъльта ви се понася Богъ знае на кѫдѣ още по-далече, по цѣлата вселенна. Но чакайте: талазитѣ на разбуненото Доспатско море като да се бијѫтъ въ единъ гранитенъ гигантъ, сивъ, голѣмъ, намѣстѣ снѣговитъ и страшенъ, бијѫтъ се, но той е могѫщъ и стои неподвиженъ и спокоенъ, като вѣковетѣ или генийтъ, изобразенъ въ една антическа статуя. Да ли не се сѣщате, че на срѣща е Иринъ-Пиринъ—самодивското царство на нашата поезия? Той е! Проточилъ се напрѣко, съ снѣжни прѣспи по хълбоцитѣ, кѫдѣ блѣстящи още на слънцето, кѫдѣ въ сѣнка. Подъ него долу е Разлогътъ, а задъ гърба му сѫ Сѣръ и Солунъ и Срѣдиземно море.—Да можехъ да лѣтѭ, щѣхъ да поздравѭ отъ високия му гръбъ Света-Гора, килията на Паисия.

Азъ се върнахъ отъ Чепино прѣзъ Елли-Дере? Знае ли читательтъ, що е Елли Дере? Елли Дере ще рѣче петдесеть. рѣки, то е едно дълбоко планинско гърло посрѣдъ тропическия Доспатъ, и който българинъ не го е видѣлъ, не знае, че и въ отечеството му има що да се види. Прѣдставете си на двата брѣга на една планинска рѣка, които опиратъ горѣ въ небесата, прѣпуснѫли чудни гиганти на конье, едни срѣщу други и замръзнѫли въ това положение по едно махвание на невидима сила, и обрасли съ чудна зеленина по настояване на вѣковетѣ — прѣдставете си тая картина и кажете ми мнѣнието си. Не Алпи, не Юра, но и въ Хималаитѣ азъ нѣма да се съглася, че ще намѣрите Елли-Дере. Азъ ще го опишѫ по-подробно, но другъ пѫть.
